

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Svar på remiss: Promemorian Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret

Kommunstyrelsens beslut

Kommunstyrelsen tillstyrker förslaget, ~~men vidarebefordrar synpunkter om begränsad yttrandetid och fortsatt anmälningsplikt för lagringsverksamheter.~~

Sammanfattning

Kommunstyrelsen agerar remissinstans i promemorian ”Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret” från Klimat- och näringslivsdepartementet. Remissen har vidareremitterats till Miljö- och Konsumentnämnden.

Med anledning av det försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och Europa finns det behov av utvidgad försvarsverksamhet. Promemorian syftar till att ärenden som initieras av Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk måste kunna handläggas snabbare så att de tre myndigheterna ges bättre förutsättningar att öka övningsverksamheten och stärka det militära försvaret. Promemorian föreslår en tidsbegränsad tillfällig förordning som ska börja gälla hösten 2024 och i 5 år framåt.

Den tillfälliga förordningen innebär i praktiken att många miljörelaterade ärenden för försvaret som idag är tillståndspliktiga ska bli anmälningspliktiga. 2022 tog tillståndspliktiga ärenden i median 349 dagar att hantera av miljödelegationer, medan ett anmälningspliktigt ärende får påbörjas redan 6 veckor efter anmälan gjorts. En tillståndsansökan tar också längre tid att förbereda jämfört med en anmälan. På detta sätt effektiveras processen för försvaret vid ändring från tillstånd till anmälan.

Kommunstyrelsen anser det positivt att processen förenklas och att handläggningstiden förkortas för att säkerställa att Försvarsmakten kan öka övningsverksamheten i Sverige snabbt. ~~Doek finns det risker med förslaget, då effektiviseringen i sig kan ge sämre förutsättningar och underlag för tillsynsmyndighet när den ska fatta beslut.~~

I flera ärendetyper ges kommuner möjlighet att yttra sig. Kommunstyrelsen anser att förslaget kan innebära att staden kommer behöva snabbt prioritera

ärenden som gäller yttranden från Försvarmakten. ~~Kommunstyrelsen anser inte att yttrandetiden från kommuner ska kunna begränsas, även om ärendet är brådskande.~~

~~Kommunstyrelsen anser vidare att fortsatt anmälningsplikt inte ska gälla för lagring och annan hantering av kemiska produkter i större utsträckning även efter det att den tillfälliga förordningen slutat att gälla, utan återgå till tillståndsplikt.~~

Ärendet i sin helhet

Kommunstyrelsen agerar remissinstans i promemorian ”Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret” från Klimat- och näringslivsdepartementet. Remissen har vidareremitterats till Miljö- och Konsumentnämnden.

Promemorians innehåll

Med anledning av det försämrade säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde och Europa finns det behov av utvidgad försvarsverksamhet. Promemorian syftar till att ärenden som initieras av Försvarmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk måste kunna handläggas snabbare så att de tre myndigheterna ges bättre förutsättningar att öka övningsverksamheten och stärka det militära försvaret. Promemorian föreslår en tidsbegränsad tillfällig förordning som ska börja gälla hösten 2024 och i 5 år framåt.

Den tillfälliga förordningen innebär i praktiken att många miljörelaterade ärenden som idag är tillståndspliktiga ska bli anmälningspliktiga. 2022 tog tillståndspliktiga ärenden i median 349 dagar att hantera av miljödelegationer, medan ett anmälningspliktigt ärende får påbörjas redan 6 veckor efter anmälan gjorts. En tillståndsansökan tar också längre tid att förbereda jämfört med en anmälan. På detta sätt effektiveras processen för försvaret vid ändring från tillstånd till anmälan.

De av Försvarmaktens miljöfarliga verksamheter som är tillståndspliktiga och som berörs av förslaget är befintliga flygplatser (flottiljflygplatser eller civila flygplatser med infrastruktur för militär flygverksamhet), anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter, skjutfält samt vattenverksamhet. Förslaget innebär även att nya anläggningar som omfattas av tillståndsplikt ska istället vara anmälningspliktiga men endast under förutsättningen att det ligger på eller i anslutning till en liknande anläggning eller på en plats där verksamheten bedrivits tidigare.

Dessa verksamheter kan behöva utökas med anledning av den svenska upprustningen men även på grund av ett större internationellt intresse för övning och samarbete på svensk mark. I och med Sveriges inträde i NATO samt den generella säkerhetspolitiska utvecklingen har flertalet allierade länder föreslagit militära övningar i Sverige, förslag som kommer med begränsad tidshorisont – övningarna ska ske i närtid till när de föreslagits. Det är ytterligare ett skäl till varför försvarets utökade verksamhet kräver kortare ärendehanteringstid.

Enligt förslaget ska anmälningsärenden hanteras snabbare än i dagsläget och vid brådskande ärenden ska yttrandetiden begränsas. Det föreslås även att tillsynsmyndigheten ska kunna upphäva eller ändra på ett tidigare tillstånd som innehåller villkor om skyddsåtgärder, begränsningar och försiktighetsmått.

Förslaget innebär även att det ska finnas en möjlighet att ansöka om undantag från bestämmelserna om specifik miljöbedömning, som exempelvis att en ansökan ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning. Det ska i stället göras en bedömning av om betydande miljöpåverkan kan antas i det enskilda fallet. Om myndigheten ska kunna göra undantagsbedömningen krävs att anmälan innehåller ett underlag för en sådan bedömning.

I förslaget framkommer det att en verksamhet som anmälts enligt den tillfälliga förordningen i vissa fall kan fortsätta bedrivas i 24 månader efter det att förordningen slutat gälla och verksamheten åter blir tillståndspliktig. Tillståndsmyndigheten ska även dokumentera det som behövs om den verksamhet som kommit till stånd enligt den tillfälliga förordningen, för att sedan kunna hantera en kommande tillståndsprövning när förordningen upphört gälla.

Det föreslås även att anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter i större utsträckning ska omfattas av anmälningsplikt även efter det att den tillfälliga förordningen slutat att gälla. Dessa anläggningar ska vara storleksbegränsade, då större anläggningar fortsatt kräver tillstånd. En utökad försvarsverksamhet driver större drivmedelsförbrukning, varför försvaret lättare behöver kunna utöka sin lagring av bränslen och kemiska produkter.

Tillsynsmyndighet för verksamheter som Försvarmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk ansvarar för är Förvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM). Miljöprövningsenheten vid Ledningsregementet har uppgiften att se till att Försvarmaktens miljöfarliga verksamhet blir tillståndsprövad eller anmäld i enlighet med gällande lagstiftning. Tillståndsmyndighet är miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen. Anmälan om miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet görs till FIHM. Förändringen innebär att FIHM kommer hantera de anmälningsärenden som tidigare varit tillståndspliktiga.

Försvarmakten och Försvarets materielverk har i dag cirka 70 tillstånd som enligt förslaget ska kunna ändras efter en anmälan. En stor majoritet av dessa tillstånd avser skjutfält, flygflottiljer och militära flygplatser. Sannolikt kommer ändringar att behöva anmälas för nästan alla dessa verksamheter.

I Borås kommun finns i nuläget endast Bråts skjutfält som är en anläggning som tillhör försvarmakten. Förslaget kan komma att påverka kommunen om det på övningsområdet Bråt finns ett behov av att återinrätta skjutfält och skjutbanor och utöka övningsverksamheten. En sådan verksamhet skulle enligt förslaget endast vara anmälningspliktig, då området tidigare agerat skjutfält åt försvaret.

Kommunstyrelsens svar

Kommunstyrelsen anser att förslaget om att anmälningsplikt ska gälla för vissa av försvarets tillståndspliktiga verksamheter och åtgärder, under en begränsad period, är positivt. Skillnaden på handläggningstiden för ett tillståndspliktigt ärende jämfört med ett anmälningspliktigt är flera månader, tid som försvaret inte har i och med det säkerhetspolitiska läget. Genom den föreslagna ändringen förenklas ansökningsprocessen och handläggningstiden förkortas, vilket säkerställer att Försvarmakten snabbt kan öka övningsverksamheten i Sverige.

Dock anser Kommunstyrelsen att risken med snabbare handläggning är mindre noggrannhet, en noggrannhet som kan vara av betydelse gällande främst större miljöfarliga verksamheter när anläggningar ska återinrättas och/eller utökas. Att ge möjlighet för det undantag, som föreslås i promemorian, om krav på miljökonsekvensbeskrivning ökar risken för att inte beakta vilken konsekvens verksamheten kan ha på miljön och människors hälsa. De miljöfarliga verksamheter som lagförslaget syftar till är miljöstörande och kan vid felaktig lokalisering samt hantering orsaka skada på människors hälsa och miljön. Dock är förordningen tillfällig och därmed kan eventuella miljöskador begränsas och åtgärdsvillkor kan beslutas om igen i framtida tillstånd.

~~Kommunstyrelsen anser vidare att yttrandetiden där myndigheter och kommuner ska få möjlighet att inkomma med synpunkter kring en anmälan inte ska kunna begränsas, även om ärendet är brådskande. Detta eftersom kommunen ofta har detaljkunskap och helhetsperspektivet kring en lokalisering av en verksamhet och/eller åtgärden samt de risker som de kan innebära för kommunen och dess invånare. Ofta behöver flera kommunala förvaltningar höras och därför behövs tid ges för ett väl avvägt svar.~~

~~Kommunstyrelsen anser inte att förslaget att anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter i större utsträckning ska omfattas av anmälningsplikt även efter att den tillfälliga förordningen har slutat att gälla. Ett sådant lagförslag ska remitteras enskilt eller tillsammans med andra permanenta lagändringar efter det att den tillfälliga förordningen har slutat att gälla. Särskilt om det ska gälla helt nya anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter då risken för olägenhet på miljön och människors hälsa är stor från en sådan verksamhet. En permanent lagändring kräver en noggrannare konsekvensanalys.~~

Beslutsunderlag

1. Svar på remiss: PM Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret
2. Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet: Promemorian Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret (KN2024/01391)

3. Miljö- och konsumentnämndens remissvar: Promemorian Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret

Beslutet expedieras till

1. Klimat- och näringslivsdepartementet, kn.remissvar@regeringskansliet.se

För Kristdemokraterna

Niklas Arvidsson